

בעזרת ה' נעשה ונצליח
יום ו' ערש"ק כ"ו אלול תשפ"א

פרשת נצבים
גליון תקנ"ה
שנה עשירית

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד (ברכות ל"ד)

אני לא שתייתי כלל ונתת לי רק עשרת אלפים, ומדוע לכוי ששתה חצי מהכמות נתת יותר ממני? והרי הוא עבר על דבריך, ולא די שהענשת אותו עוד נתת לו כפול ממני? השיב לו המלך: אתה לא טעמת מהיין, ויתכן מאד שאם היית טועם היית שותה את כל אשר בבקבוק, כי לא היית יכול להתגבר על תאוותך מחמת ערבות היין. אבל לוי שותה חלק מהיין וטעם את טעמו הערב והמשובה, ועם כל זה התגבר על עצמו ולא שותה את השאר, הרי ראייה שהוא מחבב אותי ולכן הכפלתי לו את הסכום. והנמשל: הצדיק שלא עשה מעולם עוונות ולא טעם את טעמם, לא עמד בנסיון, כי התרגל מקטנותו לעשות רק מצוות ולא טעם את טעמם של העוונות, ועל כן אין הוא עומד כל כך בנסיון, מה שאין כן בעל תשובה שטעם חלק גדול מחייו את טעמם של העוונות והתרגל אליהן, ובכל זאת התרחק מהן מחמת אהבתו לבורא יתברך, הרי הוא עומד בנסיון קשה כל ימי חייו, ועל כן מעלתו גדולה. ועליו אמרו חכמינו "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד"

(תורת הפרשה)

משל למלך אחד היו שלושה בקבוקי יין ישן שקיבלם בירושה מאבות אבותיו ושמר עליהם מאד. והנה הוצרך המלך לנסוע למדינה רחוקה וקרא לשלושה ממכריו ואהביו והפקיד בידם את הבקבוקים, ביד כל אחד נתן בקבוק והזהירם לבל יעזו לפתוח את הבקבוק. שלושה האנשים הסתקרנו לדעת מדוע המלך מצווים בל יפתחו את הבקבוק, אין זה אלא מחמת שטעם היין משובה עד מאד, ולכן רצו לפתוח ולטעום מהיין, ראובן פתח את הבקבוק שותה מעט מהיין, טעם היין ערב לו מאד, לא יכל להתגבר על תאוותו ושתה את כל היין שבבקבוק. שמעון אמנם רצה לפתוח, אך מחמת אהבתו למלך התגבר לא פתח כלל. לוי פתח את הבקבוק שותה מעט מהיין, ומאד התאוה לשתות עוד, אך מחמת אהבתו למלך התגבר ע עצמו סגר את הבקבוק כשפנים נשאר חצי מהכמות.

לאחר שהמלך חזר, קרא לשלוש האנשים לגעת מה עם בקבוקי היין. ראובן ששתה את כל היין, ציוה המלך לתלותו. שמעון שכלל לא נגע ביין, נתן לו המלך עשרת אלפים זהובים. לוי ששתה חצי מהכמות, נתן לו המלך עשרים אלף זהובים. כשראה שמעון כך, התפלא ואמר למלך: אדוני המלך! והרי

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו (ל', י"ד). אל תתפתה לעצת היצר, המנסה להכביד עליך את עבודת השי"ת, כאילו קיים מרחק רב בינך ובין קיום המצוות, אלא הוי זכור תמיד - כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו - והכל תלוי בך ובמעשיך. (בעל שם טוב)

במעלת לימוד התורה הק'

כי הוא חייד ואורך ימיו (ל', כ'). טובה כפולה ומכופלת לה לתורה, כי לא זו בלבד שלימדוה וקיומה ערב ומתוק לשעתו - כי הוא חייד - בהיותה מעניקה חיות ותענוג לאדם, אלא שבניגוד לתענוגי עוה"ז שהם לרגע קט גורמים לקצר ימי האדם, הרי סגולתה של תורה שאותה הנאה רוחנית שנהנין ממנה אינה נפסקת ונמשכת בלי הרף, ואך מארכת ימיו ושנותיו של העוסק בה ומקיימה - ואורך ימיו. (תורת שמחה)

האחדות גורמת לשא יהיה מחובר כלל עם הרעה

והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל (כ"ט, כ'). כל הרעה שבאה אליו - והבדילו ה' לרעה - נובעת מזה שהבדיל עצמו ונפרד - מכל שבטי ישראל - להיות בודד לעצמו, כי אילו היה מחובר עם הכלל, לא היתה הרעה חלה עליו והיה ניצול הימנה. (שמח ישראל)

הכל בידי האב

ומל ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך (ל', ו'). מפרש רבינו ה"שמשו ישראל" זי"ע, יש והאדם זוכה לסיוע ממרום שישוב בתשובה - ומל ה' אלוקיך את לבבך - לא בזכות עצמו, אלא מכח בניו - ואת לבב זרעך - משום שאין זה לכבודם שאביהם יהיה שקוע בחטא ועוון. (תפארת שמואל)

בעבודת השי"ת

ווארט

הצדיקים מעוררים לתשובה

אתם נצבים היום כולכם וכו'. ונקדים מ"ש בפ' נצבים פן יש בכס איש או אשה אשר לבבו פונה היום מעם ד'. לרמז בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקים אשר מפיחם אנו חיים. וזה ה' ענין השבטים דכת' וילכו לרעות את צאן כו' ואמרו רז"ל הלכו לרעות את עצמן שלא רצו לקבל עליהם את יוסף בבחי' צדיק יסוד עולם להיות מנהיגם כמ"ש המלוך תמלוך עלינו כמבואר במ"א וזה ג"כ האמור כאן פן יש כו' אשר לבבו פונה מעם ד'. פ"י שפונה את עצמו מן צדיק יסוד עולם אשר הוא דבוק עם ד' וכו'. וזה ג"כ מ"ש ובחרת בחיים למען תחי' אתה וזרעך. פ"י שתבחר בצדיק החי אשר על ידו תוכל לבא לשלימות התשובה להביא החיות להוציא הניצוצין קדישין הנפזרים בסטרא אחרא וז"ש משה רבינו עליו השלום אתם נצבים היום כולכם. כל זמן שאני חי ואתם דביקים בי יש לכם מעמד ומצב לפני ד' כו' כנ"ל. (תפארת שלמה. ראש השנה)

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

ולא אני האדם הפשוט ברם, טעות חמורה היא הגורמת להרבה נזקים. כשהדבר נוגע "לפני ה' א-להיך" - שהמדובר הוא בכבוד שמים, מן הצורך שיהיה "אתם נצבים כולכם" - הכל חייבים להתגייס לפעולה, גם "ראשיכם שבטיכם" וגם "מחוטב עציך ועד שואב מימך". איש אל ישתמש מחובתו ו

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוקיכם ראשיכם שבטיכם ושוטריכם כל איש ישראל". דרכו של עולם, בשעה שמתעורר צורך לפעול ולעשות למען היהדות, לנהל מלחמת מצוה למען כבוד שמים, אומר כל אחד: מה אני ומי אני? דבר זה ראוי שיטפלו בו הרבנים, האדמו"רים, עסקני ציבור המובהקים,

אל יטיל את המלאכה על שכמ הגדולים.

(בוצינא דנחורא)

"בפיך ובלבבך לעשתו". אל תצא ידי חובך בדיבור ומחשבה גרידא, אלא מה שבלבבך ובפיך - עשה, בפיך ובלבבך - לעשותו.

(ר' מ"מ מקובץ)

"ושבת עד ה' א-להיך... בכל לבבך ובכל נפשך". ולא נאמר "ובכל מאדך", כי כוונת הכתוב לאחרית הימים, ועל אותה שענה אמרו חז"ל (סנהדרין צז) "איך בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס". (שער בת רבים להאזן ר' חיים אריה לייב יעקובוביץ)

"אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' א-להיך ומשם יקחך". כלום נידחים לשמים, הלא "בקצה הארץ" היה צריך לומר? הבעש"ט היה מלמד זכות על ישראל, שאפילו בשעה שאדם מישראל עושה איזה מרמה בעסקיו, סוף סוף גם בזה יש איזו כוונה טובה, כי רוצה להרוויח כסף כדי שיוכל לתת צדקה, לשלם שכר לימוד עבור ילדיו, לצורכי שבת וכדומה. וזה הפירוש בפסוק "אם יהיה נדחך בקצה השמים" אם בדחייתך, בעבירותיך, בקצה המחשבה ישנה איזו כוונה לשם שמים, "משם יקבצך ה' - " מהניצוץ הקטן הזה של לשם שמים הנמצא בתוך העבירה, משם יקחך ה'. המחשבה הנעלה הזאת מצילה אותו שלא יפול בנופלים ומביאה אותו לתשובה שלמה.

(נעם מגדים)

פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה (כ"ט, י"ז). דרשו רבוה"ק ז"ע ש"ש' שורש פורה ראש ולענה" בגימטריא שופר, פ' שאנו תוקעים בשופר אנחנו

יכולים להבריא ממנו את הדברים המרים האלה כדרך שמפרש"י ז"ל.

(אשרי האיש)

ראשיכם שבטיכם וזקניכם (כ"ט, ט'). בקשתו של האדם בתפילותיו, ביום בו דן הקב"ה את עולמו, היום - צריכה לכלול גם אחרים מישראל - כל ישראל אחים, שכולם אחים ורעים הם בלבם לפני ה' אלוקיכם ולא להסתפק בתפילה ע"ע.

(מאמר מרדכי, נדבורנה)

מחטב עציך עד שואב מימך (כ"ט, י'). חטיבה זו היא מלשון איחוד ואהבה: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, והרי זה רמז לעבודתו של אברהם אבינו בעולם, לתקן את חטא עץ הדעת ולהפוך אותו לעץ החיים - מחטב עציך - שבכך נהפך הרע לטוב, אמנם השלימות היא בקבלת התורה ע"י משה רבינו - עד שואב מימך - ששואב מימי התורה והשקה את בני".

(דגל מחנה אפרים)

אם יהיה נדחך בקצה השמים (ל', ד'). גם אם התשובה אינה כולה לשמה, אלא רק בחלק זעיר - בקצה השמים - כי אחיזתו היא רק בקצה אחד בלבד לש"ש כך שעדיין הוא בגדר נדחך - בכל זאת - משם יקבצך ה' אלוקיך - שהרי מתוך שלא לשמה בא לשמה.

(בעש"ט)

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (ל', י"ט). רש"י: בחר לך חלק יפה בנחלתו. רמז הוא לאותו חלק טוב שעליו נאמר: יקב חבל נחלתו, כי בבחירה הטובה נמנה הוא בחלקו ונחלתו של הקב"ה.

(חלקת יהושע, ביאלא)

מעשי צדיקים

מבירא עמיקתא אל איגרא רמא

לפנות ערב כשהגיע לעיירה הבחין בהמולה מיוחדת, והדבר עורר את סקרנותו. הוא פנה אל אחד מן העוברים ושבים ושאל לפרש התכונה המיוחדת, אלו הן הכנות שנעשות אצלנו היהודים לקראת חג הנקרא ראש השנה, השיב הנשאל בתמימות, זהו יומו הראשון של השנה אשר בו נידון כל העולם על מעשיו, הוסיף מילות הסבר לדבריו הראשונים. דברי היהודי הפשוט הכו במוחו של המתבולל בעצמה רבה, אפשר שהיו אלו המילים שפגעו בו, או שמא זכרונו של יום הדין הקרב ובא הוא שהלם בו, כך או כך המשיך היהודי המתבולל לסייר בין דוכני השוק וכל זיכרונות ילדותו התחילו שבים ועולים בראשו, הוא היה אחוז כולו התרגשות ואפילו לא שם לב כיצד רגליו נושאות אותו כמעצמן אל עבר בית הכנסת שבעיירה. כשקלט את הנעשה עמו כבר דרכו כפות רגליו על מפתן בית הכנסת ממש, לרגע נבהל מעצמו, אך לא היה בו העוז לשוב על עקביו, מאידך גיסא בוש היה במראהו, ולכן פנה אל עזרת הנשים והסתגר שם מאחורי הווילון, כשהוא מתבונן דרך חרץ צר בנעשה, כשהכריז החזן בקול והוא רחום יכפר עוון, עבר בכל גופו רעד עז, הוא ביקש להצטרף ממקומו אל תפילת המתפללים אבל מלות התפילה נשכחו ממנו לחלוטין, סערה התחוללה בנפשו ועיניו זלגו דמעות.

משעזב אחרון המתפללים את בית הכנסת, אזר האיש עוז, נטל לידיו סידור והחל לרענן את זכרונו, שעה ארוכה מאוד עמד על מקומו מרוכז בסידור שבידו והתפלל בכוונה עצומה, בתפילתו שילב דברים שיצאו היישר מתוך לבו, וכשהוא נסער ונרגש החל לנהל דו שיח גלוי עם קונו, יודע אני ריבונו של עולם, אמר, שנכשלת בכל החטאים שרק ישנם, וכאן החל לפרט את חטאיו, הוא פירט את החטאים שבין אדם לחברו ואת שבין אדם למקום, רשימתם של אלו האחרונים הייתה ארוכה במיוחד, אבל סיים, האמן לי כי בכל לבי מתחרט אני עליהם, אתה שרחום הנך סלח נא לי עליהם, ומרגע זה ואילך לא אוסיף עוד לחטוא, מעתה אשנה את דרכי ואשובה אליך, קבלני נא. כך הוסיף האיש לזעוק ממעמקי נשמתו זמן רב, עד אשר נפל והתמוטט על מקומו באפיסת כוחות. ואני סיים הבעל שם טוב את סיפורו כשנהרה שפוכה על פניו הקדושים.

עקבתי כל אותה עת בהתרגשות עצומה אחר תהפוכות נפשו של האיש, ראיתי את נשמת היהודי בתפירתה, נפעמתי לנוכח היכולת שלה להתרומם בתוך זמן קצר מבירא עמיקתא אל איגרא רמא, עכבתי את התפילה כי המתנתי לתפילתו שחוללה רעש עצום במרומים, רציתי שתפילתי תתלווה לזו של בעל התשובה בדרכה הישירה אל כיסא הכבוד.

היו אלה הימים האחרונים של חודש אלול, האוירה של הימים הנוראים כבר נישא בחלל, עקרונות הבית כיתתו רגליהן בין דוכני השוק כדי להשלים קנייתו של פריט נצרך לתבשילי החג, או של אחד מאותם המינים הנאכלים לפי מנהג ישראל בליל ראש השנה, הגברים, אלו שפרנסתם הכריח אותם לישוט במרחקים, כבר שבו לבתיהם כשהם נושאים בחיקם את צרור הכנסותיהם הדל והיקר, והאחרים אף הם התקינו עצמם לקראת הימים הקרבים, מי בתיקון בגד חדש לחג, ומי בסיוד כותלי הבית ושיפוץ הטעון בו תיקון.

גם בבית מדרשו של מורינו ה'בעל שם טוב" הקדוש זיע"א הכינו עצמם החסידים לקראת הימים הגדולים הקרבים ובאים, אף כי ברור שהכנותיהם של אלה לא הסתכמו אך ורק בהכנות גשמיות, שם עסקו בעיקר בכיבוסה של הנפש והמתניו בחיל וברעדה לחוג את הימים האלו בצל רבם הבעל שם טוב. אך כעת התקינו עצמם החסידים לקראת תפילת ערבית של יום חול, הבעל שם טוב נכנס בשעה היעודה לבית המדרש, אבל במקום לפנות אל מקום תפילתו הקבוע, פנה לפתע אל עבר ארון הספרים, הוציא מתוכו ספר כלשהו והחל לעיין בו בריכוז רב, איש מהחסידים לא העז להפריע לרבי או אפילו לרמז לו על זמן התפילה שהגיע, הדקות נקפו ונדמה היה כי עם כל דקה שחולפת מעמיק הבעל שם טוב את עיונו בספר. על פניו ניכרה התרגשות רבה, ולכולם כבר היה ברור כי העיכוב בתפילה איננו עניין מקרי, אלא דבר מכוון הוא. חלפה שעה ארוכה, ואז כאילו ניעור הבעל שם טוב מתוך עולם אחר, החזיר את הספר למקומו, ופנה בצעדים זריזים לעבר מקומו, אך גם התפילה עצמה הייתה שונה באותו ערב מבכל יום אחר, הבעל שם טוב התפלל באריכות יתר ובדבקות מיוחדת במינה, וניכר היה שמשוהו מתרחש בנפשו של הצדיק.

תמה לה תפילת ערבית, פניו של הבעל שם טוב האירו באור עילאי, החסידים הצטופפו סביב רבם והבעל שם טוב שחש באווירת הסקרנות שאפפה את הכל, פתח את פיו וסיפר: באחת מערי האזור חי לו אדם שגדל והתחנך בבית יהודי חם, אך כשהתבגר נטש את דרך הישר והחל מתרועע עם שכניו הגויים, אט אט התערה ביניהם והיה לאחד מהם. חלפו שנים ארוכות במהלכן הספיק האיש לעבור את כל העבירות שבתורה, כה רחוק היה האיש עד שלא זו בלבד שמצפוננו לא נקפו בשעה שהיה עובר עבירה כלשהי, אלא אדרבה כל הזדמנות שכזו הייתה אף מסבה לו הנאה מרובה, בתפילה היה אמנם זקוק למעשים אלו כדי לבעוט בעברו, אבל בהמשך כאילו שכח לגמרי את מוצאו ואת גרסת ינקותו, הוא אף נטש את עיר מגוריו ועבר להתגורר בסביבה שבה לא היו מצויים יהודים כלל, לרגל ענייניו נאלץ היה בימים אלו לנסוע לעיירה השוכנת סמוך לעירו, עיירה שהתגוררו בה יהודים רבים. היום

ביום ר"ה נעשים בני צינור לשפע רק צריך להכין הכלים

הגדול מכולם, קטגור מכולם. כיון שרואה הקב"ה שכולם באים לקטרג, מיד זי"אמר ה' אל השטן מאין תבוא, וכי לא היה יודע הקב"ה מאיפה היה בא? אלא להביא את המעשה לרצונו. ע"כ תרגום לשונו של הזוהר הק'.

הנה ימים באים נאם ה', ימי ראש השנה הנשגבים, שכולם הולכים להתיצב לדין על מעשיהם בשנה העל"ט, ולדון אותם על השנה הבעל"ט. וביום הזה שכולם מתיצבים, דאשיכס, שבטיכס, זקניכס, וכל איש ישראל, הקב"ה סותם פי המקטרגים על עם ישראל, ודן אותם לחסד ולרחמים, ומשפיע להם השפעות טובות בכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, ולא עוד, אלא שגם לא נותן לשטן לקטרג, וסותם פיו, למען יוכל להשפיע עליהם כל טוב משום שהם בניו, ורוצה להיטיב עימם.

נוסף על דברי הזוה"ק ראיתי פה להביא כמה מתוכן דברות קדשו של הרה"ק בעל ה"עבודת ישראל" זי"ע שנאמרו בכמה עיתים, אבל הכל עולה עם רצון יחיד ומיוחד, על גודל היום הזה, שהקב"ה יושב על כסא קדשו, ובניי מקבלים על עצמם עול מלכות שמים באהבה, והוא משפיע להם כל ההשפעות טובות. נביא מתמצית דבריו הק', ועיי"ש בהרחבה בדבריו הק' המתוקים מדבש ונופת צופים. והנה המימריה הראשונה בפ' כי תצא:

"כי הנהגה הראויה והישרה לבני ישראל הוא שיעבדו את ה' בתורה ובמצות וסוד מכל רע והיו קדושים למען יעלו ריח ניחוח בעבודתם ותעריב לה' כקרבן וכעולה ויתעורר למעלה הרצון ונדבה להשפיע אליהם כל טוב בדין ומשפט מדה במדה כי כשעושים רצונו של מקום נק' בנים למקום ומדרך האב להשפיע לבנו כל טובה ואין מקטרג ומונע ההשפעה כי מי יפעור פיו לדבר שלא כדין ולהסית לאב שלא ישפיע לבנו יחידו אמנם אם ח"ו אין ישראל עושים רצונו של מקום מתעורר למעלה מונעים ההשפעות בלשון מדברת גדולות שטנה וקטרוג. וידוע כי גדולים רחמי הש"י על בניו עמו ישראל וחופץ עליהם ומלמד זכות עליהם ומתגלה מדת הרחמנות הנק' בשם אם. למשל כשהבן אינו הולך בדרך הישר ואביו רוצה להלקותו מדרך העולם אמו תנחמו ותאמר לבעלה הניחה לו כי מה נעשה לבננו אשר יצא ממעינו והוא עצמינו ובשרינו והגם שאיננו כראוי עכ"ז נרחם עליו. וכן למעלה מתעוררת מדת הרחמנות משכינת עוזנו להתפלל עבורינו ולבקש רחמים וזה נק' בזוה"ק אמא רביעא על בניו דהיינו שהיא רביעא ומסוככת עליהם למען לא ישלוט עליהם זר וסט"א. והנה זה נרמז במצות שלוח הקן. דהיינו על כ"א מישראל שיעבוד בוראו ית' כראוי. ואז יקח חלק ונחלה ההשפעה בדין ומשפט ולא יצטרך למתנת חנם מדת הרחמנות הנק' בשם אם. וזה שכתוב שלח תשלח את האם דהיינו שתשלח את המדרגה הזאת ולא תצטרך לה רק ואת הבנים תקח לך שתהיה במדרגת בנים למקום: והנה ידוע כי מדרגת הרחמנות ולימוד זכות על ישראל נק' בשם מט"ש הכותב זכיותיהן של ישראל והוא הנק' בחי' עבד כי כשאין עושים רצונו כראוי חלילה אז זיווג ע"י מט"ש כנודע וישראל נקראים עבדים. אבל כשעושים רצונו נק' בנים זיווג ע"י צדיק חי עלמין כנודע מס' תיקוני זוה"ק וס"ק. וזה שאמר המדרש אם אתה מקיים מצות שילוח הקן אתה

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" (כ"ט, ד)
איתא בזוה"ק (ח"ב לד: פ' בא). "ר' יהודה פתח ואמר (תהילים פ"ט) "אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכו" כמה צריכים בני אדם ללכת בדרכי הקב"ה ולשמור מצוות התורה - כדי שיזכו בה לעוה"ב. ולהציל אותם מכל הקטרוגים שלמעלה ושלמטה, משום שכמו שנמצאים מקטרוגים בעולם למטה, כך גם נמצאים מקטרוגים למעלה שעומדים על בני אדם. ואתם שעושים מצוות התורה, והולכים בדרך ישרה ביראת ה', כמה סניגורים שעומדים עליהם למעלה, כמו שנאמר (איוב ל"ג) "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף" וגו'. וכתוב "ויחוננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כופר", משום כך, אשרי מי ששומר מצוות התורה.

אמר לו ר' חייא, א"כ למה צריך כאן מלאך שיהיה סניגור על האדם, והרי כתוב (משלי ג') "פי ה' יתנה בקסלך ושמר רגלך מלכד", וכתוב (תהילים קב"א) "ה' ישמרך מכל רע". שהרי הקב"ה רואה כל מה שעושה אדם בעוה"ב, הן לטוב והן לרע. וכן הוא אומר (ירמיה כ"ג) "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'".

אמר לו ר' יהודה, הכל כך הוא ודאי, אבל הרי כתוב (איוב ב', ה') "גַּע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל פְּשָׁרוֹ". וכתוב "ותסיתני בו לבלעו חנם". להראות שהרי רשות נמסרה לצד האחר לקטרג על דברים של העולם ולהסתר בידו, וכל הדרכים האלו טמונים לפני הקב"ה, ואינך כדאי ללכת אחריהם, פרט לאותם צדיקי אמת שיודעים את סודות התורה, והולכים בדרך של החכמה, לדעת אותם דברים נסתרים של התורה.

רבי אליעזר פתח, כתוב (שם א') "ויהי היום ויבואו בני האלוקים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם", ויהי היום - זה ראש השנה שהקב"ה עומד לדון את העולם, כמו זה, ויהי היום ויבוא שמה. אותו יום היה יו"ט של ראש השנה. ויבואו בני

• ובשפתי צדיקים •

גודל השבת שקודם לבריאה

אתם נצבים היום כולכם לפני ד' וכו'. לרמז על יום ר"ה שצריך האדם להתחזק מאד בתשובה שלימה לעורר הרצון הקדום לבריאת העולם שהי' רק טוב קודם שנתערב טוב ברע ע"י פגם אדה"ר. וז"ש אלוקינו ואלוקי אבותינו. שהם דברים כפולים. אך הרמז על הרצון הקדום שנקרא אב כמ"ש ולא אבה וכו' ואביתה תהלה. וזה שרמזו חז"ל אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלים. פי' ב' השבתות הא' הוא השבת שהי' קודם בריאת העולם רעווא דרעווין הרצון הקדום לבריאת העולם שהי' כולו טוב. והשבת השנית הוא יום שכולו שבת שאנו מצפים במהרה בימינו וז"ש בקידוש ליל שבת אשר קדשנו במצוותיו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו זכרון למעשה בראשית הנחילנו רמז לשם נח"ל כיל"ח והוא זכרון למעשה בראשית הוא שבת הקדוש ומסיים ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו זה הרמז על השבת העתיד כנ"ל. וכל זה הוא ע"י כשרון פעולתינו בתשובה שלימה לעורר הרצון הקדום למעשה בראשית שהי' ביום השבת כ"ה אלול אשר הי' התחלת הרצון למעשה בראשית. ונחזור לפי' הכתוב אתם אותיות אמ"ת נצבים היום בר"ה בתשובה שלימה כולכם לפני ד' אלהיכם לעורר הרצון הקדום כידוע מאמר חז"ל שאדה"ר קרא שמות לכל הברואים ואח"כ שאל לו הקב"ה ומה שמי ואמר לך נאה להקרא בשם הוי' ב"ה. וז"פ לפני ד' קודם שנקרא שם הוי' לכן בכל מע"ב לא נכתב שם הוי' עד בריאת האדם שקרא לו הוי' ב"ה. וצריך להיות התשובה בכח כזה לעורר הרצון הקדום. לכן נקרא ראש השנה ראשית הוא המחשב' לחזור לרצון הקדום.

(תפארת שלמה. ראש השנה)

האלוקים - אלו ממונים גדולים שלוחים בעולם, להשגיח על מעשי בני האדם. 'להתיצב על ה' - כמו שנאמר (מלכים א', כ"ב) "וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו". אבל 'להתיצב על ה'". בפסוק זה מצינו אהבת הקב"ה על ישראל, משום שהשלוחים הללו, שממונים להשגיח על מעשי בני האדם, הולכים ומשוטטים ולוקחים את כל אותם המעשים, ובינם שבא הדין לעמוד לדון העולם, נעשים קטרוגים לעמוד על בני האדם. ובוא ראה, מכל העמים שבעולם לא עומדים להשגיח במעשיהם רק על ישראל לבדם, משום שאלה בנים של הקב"ה.

ושח"ו וחי' שלא נמצאים המעשים של ישראל כראוי, כביכול אותם שלוחים ממונים, כשרוצים לעמוד על אותם מעשים של ישראל, הם עומדים ודאי על ה', שהרי כשישראל עושים מעשים שלא כשרים, כביכול מתישים כוחו של הקב"ה, וכשעושים מעשים כשרים, נותנים כח ותוקף להקב"ה. וע"ז כתוב (תהילים ס"ח) "תנו עוז לאלוקים" במה? במעשים כשרים. ועל זה באותו יום כל השרים הגדולים הממונים התכנסו על ה'. על ה' ודאי, שהרי כיון שהתכנסו על ישראל, הם התכנסו עליו. ויבוא גם השטן בתוכם. 'גם' - לרבותו עליהם, שכולם באים להיות קטרוגים על ישראל, וזה נוסף עליהם, משום שהוא המלשין

